

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ SUOMI
VUOSIKERTOMUS 1998

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ SUOMI

Yhtiökokous

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Suomen edustajiston kokous pidetään tiistaina 15.6.1999 klo 16.00 Pohjolan pääkonttorissa, Lapinmäentie 1, Helsinki.

Taloudellinen informaatio

Tilinpäätöstiedote 1998 12.3.1999
Vuosikertomus 1998 toukokuu 1999

Yhteystiedot

Lönnrotinkatu 5, 00120 Helsinki
Postiosoite PL 1068, 00101 Helsinki

Lapinmäentie 1, 00300 Helsinki
Postiosoite 00013 Pohjola

Puh. 010 559 11
Internet <http://www.suomiyhtio.com>
<http://www.pohjola.fi>

Viestintä

Puh. 010 559 2861, faksi 010 559 3590

Vuosikertomuksia voi tilata puh. 010 559 2628, faksi 010 559 3570.
Vuosikertomus on kokonaisuudessaan myös Internet-osoitteessamme.

Jäljennös alkuperäisestä allekirjoitetusta tilinpäätöksestä on saatavissa puh. 010 559 6794.

TILINPÄÄTÖS

Hallituksen toimintakertomus	5
Rahoituslaskelma	10
Konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelma	11
Konsernin ja emoyhtiön tase	12
Tilinpäätöksen liitetiedot	14
Tilintarkastuskertomus	32
Hallintoneuvoston lausunto	33

HALLINTO

Hallintoneuvosto	34
Hallitus	34
Tilintarkastajat	34
Hallintoelimissä tehdyt päätökset	35
Vakuutuksenottajain edustajisto	36

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ SUOMI

Konsernin liikevoitto oli 347 Mmk (1 142 Mmk). Vuoden 1997 liikevoittoon sisältyi myydyn Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan (entisen Salaman) luvut puolelta vuodelta sekä poikkeuksellisia sijoitustuottoja. Vakavaraisuus vahvistui pörssikurssien nousun seurauksena. Konsernin vakavaraisuuspääoma oli 8 505 Mmk (4 899 Mmk).

Suomi-yhtiön konserniluvuissa 1.1.-30.6.1997 väliseltä ajalta mukana olevat myydyn tytäryhtiön luvut vaikeuttavat vertailtavuutta. Tästä johtuen vertailut on pääosin tehty emoyhtiön osalta.

EMOYHTIÖ

Vakuutusliike

Emoyhtiön kokonaisvakuutusmaksutulo aleni 657 Mmk:aan (1 049 Mmk). Yhtiö lopetti uuden vakuutusliikkeen merkitsemisen heinäkuun alussa 1997.

Yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo oli 390 Mmk (430 Mmk).

Henkivakuutuksen maksutulo aleni 267 Mmk:aan (619 Mmk).

Maksetut korvaukset olivat 751 Mmk (668 Mmk). Kasvun pääasiallisena syynä olivat lisääntyneet henkivakuutusten säästösommuusoritukset.

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotto emoyhtiössä oli 514 Mmk (1 168 Mmk). Vuoden 1997 nettotuottoon sisältyi sijoitusomaisuuden arvonnkorotuksia 619 Mmk. Käteistuotot olivat 529 Mmk (457 Mmk).

Myyntivoitot olivat 150 Mmk (59 Mmk). Myyntivoitot osakkeista olivat 70 Mmk (21 Mmk) ja joukkolainoista 74 Mmk (21 Mmk). Arvonlennuksia osakkeista kirjattiin 91 Mmk (26 Mmk).

Kiinteistösijoitusten käteistuotot emoyhtiössä olivat 102 Mmk (83 Mmk) ja myyntivoitot 6 Mmk (17 Mmk). Kiinteistöistä tehtiin suunnitelmapoistot.

Asiakasedut

Yhtiö antoi vuodelta 1998 yksilöllisten eläkevakuutusten ja henkivakuutusten säästöille 2,0 %:n asiakashyvityksen. Näitä tavanomaisia asiakashyvityksiä ja muita asiakasetuja koskevien päätösten seurauksena lisätujen vastuuta kartutettiin 171 Mmk:lla. Tästä lisäyksestä rahoitettiin 11 Mmk aiemmin kertyneestä tulevia lisätuja varten olevasta vastuusta. Asiakashyvitysten lisäksi säästöjä hyvitetään 4,5 %:n perustekorolla ja vuonna 1997 annetusta ylimääräisestä lisäedusta syntyvällä 1,0 %:n vuotuisella hyvityksellä. Asiakashyvityksiä voidaan poikkeuksellisissa olosuhteissa käyttää laskuperustekoron ylläpitämiseen.

Vakuutuksenottajille vuonna 1997 annetun 1 250 Mmk:n suuruisen ylimääräisen lisäedun määrä tarkistettiin uusien, aiempaa tarkempien arviointiperusteiden mukaiseksi. Tämä kasvatti asiakasetujen määrää 55 Mmk:lla.

Konsernin tulosanalyysi					
	1994 Mmk	1995 Mmk	1996 Mmk	1997 Mmk	1998 Mmk
Vakuutusmaksutulo	1 158	1 836	2 955	1 488	624
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	498	675	1 056	1 697	639
Maksetut korvaukset	-773	-896	-873	-805	-726
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta	-481	-1 067	-2 381	-1 087	-122
Liikekulut	-184	-184	-218	-158	-69
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta	218	364	539	1 135	346
Muut tuotot ja kulut	-	-	8	7	1
Liikevoitto	218	364	547	1 142	347
Tasoitusmäärän muutos	-34	-25	-37	21	20
Lisäedut (asiakasedut)	-190	-327	-435	-1 641	-215
Voitto/tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	-6	12	75	-478	152
Satunnaiset tuotot	-	-	-	579	-
Satunnaiset kulut	-	-	-6	-	-
Voitto/tappio ennen varauksia ja veroja	-6	12	69	101	152
Varaukset ja poistoero	10	31	1	-2	-9
Verot	-4	-6	-16	-29	-3
Vähemmistöosuus	-	2	-1	-1	-
Tilikauden voitto	-	39	53	69	140

Konsernin vakavaraisuus					
	1994 Mmk	1995 Mmk	1996 Mmk	1997 Mmk	1998 Mmk
Toimintapääoma					
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon jälkeen	290	452	506	542	679
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	77	45	45	33	42
Sijoitusten arvostuserot	1 893	1 680	3 197	4 091	7 570
Muut erät	-24	-24	-36	-8	-7
	2 236	2 153	3 712	4 658	8 284
Tasoitusmäärä	237	262	299	235	215
Vähemmistöosuus	14	15	15	6	6
Vakavaraisuuspääoma	2 487	2 430	4 026	4 899	8 505
Vakavaraisuusaste, %	29	24	31	56	94
Vakuutusyhtiölain toimintapääomavaatimus	483	536	634	448	462
Lisäetuvastuu tulevia asiakashyvityksiä varten	97	155	318	162	151

Konsernin kokonaisvakuutusmaksutulo						
	1994 Mmk	1995 Mmk	1996 Mmk	1997 Mmk	1997 Mmk (emo)	1998 Mmk
Henkivakuutus	604	1 016	949	591	555	205
Kapitalisaatiosopimus	-	165	1 123	270	-	-
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	41	97	60	71	64	62
Eläkevakuutus	533	609	841	565	430	390
Yhteensä	1 178	1 887	2 973	1 497	1 049	657
Sijoitussidonnainen vakuutus	6	3	14	29	-	-

Konsernin korvauskulut						
	1994 Mmk	1995 Mmk	1996 Mmk	1997 Mmk	1997 Mmk (emo)	1998 Mmk
Maksetut korvaukset						
Henkivakuutus	420	483	372	423	389	473
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	34	49	44	48	44	47
Eläkevakuutus	139	166	195	150	61	81
Takaisinostot	177	203	262	189	154	127
Korvausten selvittelykulut	23	23	25	21	20	23
Yhteensä	793	924	898	831	668	751
Korvausvastuun muutos	108	138	163	70	24	32
Korvauskulut yhteensä	901	1 062	1 061	901	692	783

Konsernin tunnusluvut						
		1994	1995	1996	1997	1998
Liikevaihto	Mmk	1 972	3 095	4 222	3 309	1 424
Kokonaisvakuutusmaksutulo	Mmk	1 184	1 890	2 987	1 526	657
Liikekustannussuhde	%	118	112	123	101	69
Toimintapääoma	Mmk	2 236	2 153	3 712	4 658	8 284
Tasoituspääoma	Mmk	237	262	299	235	215
Vakavaraisuuspääoma	Mmk	2 487	2 430	4 026	4 899	8 505
Vakavaraisuusaste	%	29	24	31	56	94

Konsernin sijoitustoiminnan nettotuotto							
	1994	1995	1996	1997	1998	1997	1998
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk (emo)	Mmk (emo)
Käteistuotot							
Korot	388	408	494	395	266	242	268
Osingot	21	47	83	134	113	125	160
Kiinteistötuotot	169	170	169	143	126	83	102
Muut tuotot/kulut	-8	-	7	7	-1	7	-1
Yhteensä	570	625	753	679	504	457	529
Arvonmuutos tuloslaskelmassa							
Myyntivoitot/tappiot	117	531	210	236	146	59	150
Arvonlennukset	-107	-182	-30	-33	-99	-31	-125
Palautuneet arvonalennukset	4	9	132	111	2	105	6
Poistot kiinteistöistä	-68 ¹⁾	-238	-63	-45	-70	-20	-20
Arvonkorotukset/oikaisut	-7	-72	5	628	-	617	-11
Yhteensä	-61	48	254	897	-21	730	-
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot ja kulut	-16	-16	-14	-12	-13	-11	-10
Sijoitusten hoitokulut	-7	-8	-10	-10	-5	-8	-5
Osuus osakkuusyritysten voitoista/ tappioista	12	26	73	143	174	-	-
Yhteensä	498	675	1 056	1 697	639	1 168	514

¹⁾ EVL-poistot

Konsernin sijoituskanta 31.12.							
	1994	1995	1996	1997	1998	1998	
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	%
Käypä arvo							
Kiinteistösijoitukset	3 787	3 416	3 301	2 466	2 397		14
Osakkeet	2 939	3 030	5 384	6 576	10 419		59
Joukkolainat	3 092	4 746	6 858	3 713	4 419		25
Muut rahoitusmarkkinavälineet	772	806	804	538	308		2
Lainasaamiset	395	308	257	184	26		
Muut sijoitukset	80	265	50	163	59		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoitukset	45	51	69	-	-		
	11 110	12 622	16 723	13 640	17 628		100
Arvostusero							
Kiinteistösijoitukset	664	612	599	533	528		
Osakkeet	1 223	743	2 061	3 368	6 723		
Joukkolainat	6	325	537	190	319		
	1 893	1 680	3 197	4 091	7 570		
Kirjanpitoarvo yhteensä	9 217	10 942	13 526	9 549	10 058		

Liikekulut

Emoyhtiön liikekulut laskivat 69 Mmk:aan (121 Mmk). Pääasiallisena syynä alenemiseen oli henkivakuutusmyynnin lopettamisesta seurannut vakuutusten hankintamenojen supistuminen.

Yhtiö ostaa kaikki toimintansa edellyttämät palvelut muilta Pohjola-yhtiöiltä. Yhtiöllä on oma toimitusjohtaja.

Yritysjohto

Yhtiön toimitusjohtaja on Jorma Hämäläinen. Yhtiön hallitukseen kuuluvat pääjohtaja Iiro Viinanen (puheenjohtaja), varatoimitusjohtaja Pirkko Alitalo (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Eino Halonen 1.1.1999 alkaen hallituksesta eronneen johtaja Hannu Ketolan tilalla sekä toimitusjohtaja Jorma Hämäläinen.

Vuosi 2000 ja euro

Yhtiöllä on olennaisilta osin vuosi 2000-valmius. Kaikki atk-järjestelmät on muiden Pohjola-yhtiöiden toimesta käyty läpi ja testattu, samoin tuotantoympäristön toimiminen.

Vuoden 1999 alussa euroon on siirrytty tilinpäätöksessä, pääkirjanpidossa ja arvopaperitoiminnoissa. Tehdyn suunnitelman mukaan euroon siirtyminen muilta osin toteutetaan kolmen vuoden aikana.

Näkymät

Vakuutuskantaa hoidetaan ja vakuutusmaksuja peritään voimassa olevien vakuutus sopimusten mukaisesti. Vakuutuskannan arvioidaan säilyvän hyvin sen saamisen lisätujen ansiosta.

Suomi-yhtiön vakuutuskannan siirron suunnittelua Henkivakuutusosake-yhtiö Pohjolaan jatketaan. Tavoitteena on, että siirtosuunnitelma on yhtiön edustajiston käsiteltävänä mahdollisimman pian. Sijoituskannan rakenteen tasa-painottamisen ja riskikeskittymien purkamisen valmistelu on käynnissä.

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Suomi-yhtiön vapaa oma pääoma on 263 810 624,41 markkaa ja konsernin 433 099 611,87 markkaa.

Hallitus ehdottaa tilikauden voiton käytettäväksi seuraavalla tavalla:

Maksetaan takuupääomalle korkoa 6 prosenttia	180 000,00
Siirretään käyttörahastoon	671 012,37
Varataan yleishyödyllisiin lahjoituksiin	100 000,00
	<hr/>
	951 012,37

RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma				
1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Varojen lähteet				
Tulorahoitus				
Voitto/tappio ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	164 138	-466 374	35 970	-599 562
Salaman myynti (sijoitusten ja velkojen vähennys)	-	453 273	-	92 012
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden vähennys (netto)	-	25 590	-	27 393
Satunnaiset tuotot ja kulut	-	578 541	-	738 040
Oikaisuerät:				
Vastuuvelan muutokset	316 992	2 706 732	316 992	2 033 218
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonorotukset	97 131	-706 085	129 876	-690 746
Poistot	71 741	54 231	21 916	27 435
Osakkuusyritysten yhdistely	-126 871	47 704	-	-
	523 131	2 693 612	504 754	1 627 790
Pääomarahoitus				
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys	59 513	2 985	950	1 800
Vähemmistöosuuden lisäys	27	-	-	-
	59 540	2 985	950	1 800
Varojen lähteet yhteensä	582 671	2 696 597	505 704	1 629 590
Varojen käyttö				
Voitonjako				
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot	12 404	11 832	9 788	10 516
Verot	2 875	29 028	15 078	32 917
Takuupääoman korko	180	180	180	180
Muu voitonjako	100	100	100	100
	15 559	41 140	25 146	43 713
Investoinnit				
Sijoitusten lisäys (netto)	551 994	2 841 269	463 268	1 557 377
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäys (netto)	786	-	786	-
	552 780	2 841 269	464 054	1 557 377
Pääoman palautukset				
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	24 219	24 866	14 037	14 695
Vähemmistöosuuden vähennys	-	10 230	-	-
	24 219	35 096	14 037	14 695
Varojen käyttö yhteensä	592 558	2 917 505	503 237	1 615 785
Liikepääoman vähennys/lisäys	-9 887	-220 908	2 467	13 805
Liikepääoman muutos				
Salaman myynti	-	-213 957	-	-
Saamisten muutos	24 424	-35 718	29 530	-57 141
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	6 930	-3 511	6 930	-5 831
Siirtosaamisten muutos	50 924	-49 591	31 503	32 306
Jälleenvakuutustallettevelkojen muutos	-7	17	-7	17
Velkojen muutos	-35 854	2 835	-28 465	6 487
Siirtovelkojen muutos	-56 304	79 017	-37 024	37 967
Liikepääoman vähennys/lisäys	-9 887	-220 908	2 467	13 805

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma					
1 000 mk	Viite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA					
Henkivakuutus					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	2	656 556	1 526 352	656 556	1 048 394
Jälleenvakuuttajien osuus		-32 715	-38 475	-32 714	-34 779
		623 841	1 487 877	623 842	1 013 615
Sijoitustoiminnan tuotot	3	764 552	1 143 192	814 009	755 661
Sijoitusten arvonorotus	3	-	630 480	-	619 400
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset					
Maksetut korvaukset	4	-751 453	-830 499	-751 453	-667 471
Jälleenvakuuttajien osuus		25 599	25 936	25 599	23 936
		-725 854	-804 563	-725 854	-643 535
Korvausvastuun muutos					
Korvausvastuun muutos		-31 358	-70 498	-31 358	-24 531
Jälleenvakuuttajien osuus		427	1 605	427	1 416
		-30 931	-68 893	-30 931	-23 115
Korvauskulut yhteensä		-756 785	-873 456	-756 785	-666 650
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun muutos	5, 6, 7	-288 857	-2 642 944	-288 857	-2 014 172
Jälleenvakuuttajien osuus		2 796	5 105	2 796	4 069
		-286 061	-2 637 839	-286 061	-2 010 103
Liikekulut	6, 7, 8	-68 773	-158 169	-68 773	-120 906
Sijoitustoiminnan kulut	3	-299 062	-217 197	-289 518	-204 179
Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu	3	-145	-2 783	-10 754	-2 414
Muut vakuutustekniset kulut		-667	-777	-667	-777
Vakuutustekninen tulos		-23 100	-628 672	25 293	-616 353
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA					
Muut tuotot		2 541	11 734	2 541	9 750
Muut kulut		-1 652	-4 146	-1 652	-3 475
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden verot		-2 398	-29 759	-14 599	-33 725
Aikaisempien tilikausien verot		-477	731	-479	808
		-2 875	-29 028	-15 078	-32 917
Osuus osakkuusyritysten voitoista/ tappioista verojen jälkeen		173 945	142 878		-
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen		148 859	-507 234	11 104	-642 995
Satunnaiset tuotot ja kulut	9				
Satunnaiset tuotot		-	747 131	-	738 040
Osuus osakkuusyritysten voitoista/ tappioista verojen jälkeen		-	-168 590	-	-
		-	578 541	-	738 040
Voitto satunnaiserien jälkeen		148 859	71 307	11 104	95 045
Poistoeron lisäys/vähennys		-9 748	-2 224	-10 153	4 573
Vapaaehtoisten varausten vähennys		531	824	-	1 200
		-9 217	-1 400	-10 153	5 773
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta		139 642	69 907		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		61	-1 124		
Tilikauden voitto		139 703	68 783	951	100 818

Tase					
1 000 mk	Viite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Vastaavaa					
Aineettomat hyödykkeet	10				
Muut pitkävaikutteiset menot		6 664	7 786	6 664	7 786
Sijoitukset	11				
Kiinteistösijoitukset	12, 14				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		1 869 114	1 932 160	1 710 389	1 771 217
Lainasaamiset konserniyrityksiltä		-	-	48 604	72 467
		1 869 114	1 932 160	1 758 993	1 843 684
Sijoitukset osakkuusyrityksiin	13				
Osakkuusyritysten osakkeet ja osuudet	14	589 577	469 187	226 589	236 139
Osakkuusyritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset osakkuusyrityksiltä		350 000	569 050	350 000	569 050
		939 577	1 038 237	576 589	805 189
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	14	3 106 819	2 739 829	3 103 686	2 736 687
Rahoitusmarkkinavälineet	15	4 057 889	3 511 093	4 057 889	3 511 093
Kiinnelainasaamiset	16	-	70 878	9 595	87 558
Muut lainasaamiset	16	26 434	93 824	42 683	147 248
Talletukset		58 598	163 488	58 598	163 488
		7 249 740	6 579 112	7 272 451	6 646 074
Sijoitukset yhteensä		10 058 431	9 549 509	9 608 033	9 294 947
Saamiset	17				
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		7 911	6 924	7 911	6 924
Jälleenvakuutustoiminnasta		423	239	423	239
Muut saamiset		40 222	16 969	51 077	22 718
		48 556	24 132	59 411	29 881
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Kalusto	18	332	3	332	3
Muut aineelliset hyödykkeet		-	41	-	41
		332	44	332	44
Rahat ja pankkisaamiset		36 913	29 983	36 912	29 983
Muu omaisuus		2 463	2 463	2 463	2 463
		39 708	32 490	39 707	32 490
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		151 734	128 111	151 597	127 932
Muut siirtosaamiset		58 909	31 608	58 697	50 859
		210 643	159 719	210 294	178 791
Vastaavaa yhteensä		10 364 002	9 773 636	9 924 109	9 543 895

Tase					
1 000 mk	Viite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Vastattavaa					
Oma pääoma	19				
Sidottu					
Pohjarahasto		17 000	17 000	17 000	17 000
Takuupääoma		3 000	3 000	3 000	3 000
Arvonkorotusrahasto		34 706	34 718	33 460	33 472
Muu sidottu		191 539	194 220	-	-
		246 245	248 938	53 460	53 472
Vapaa					
Käyttörahasto		264 788	151 413	262 860	162 321
Edellisten tilikausien voitto/tappio		28 608	73 480	-	-
Tilikauden voitto		139 703	68 783	951	100 818
		433 099	293 676	263 811	263 139
Oma pääoma yhteensä		679 344	542 614	317 271	316 611
Vähemmistöosuus		5 839	5 873		
Varaukset	20				
Kertynyt poistoero		37 033	27 285	29 488	19 336
Vapaaehtoiset varaukset		4 690	5 221	3 600	3 600
		41 723	32 506	33 088	22 936
Vakuutustekninen vastuuvélka					
Vakuutusmaksuvastuu	21	8 688 652	8 399 795	8 688 652	8 399 795
Jälleenvakuuttajien osuus		-43 153	-40 357	-43 153	-40 357
		8 645 499	8 359 438	8 645 499	8 359 438
Korvausvastuu		652 595	621 237	652 595	621 237
Jälleenvakuuttajien osuus		-8 442	-8 015	-8 442	-8 015
		644 153	613 222	644 153	613 222
Vakuutustekninen vastuuvélka yhteensä		9 289 652	8 972 660	9 289 652	8 972 660
Jälleenvakuutusllettevelat		1 321	1 314	1 321	1 314
Velat	22				
Ensivakuutustoiminnasta		263	362	263	362
Jälleenvakuutustoiminnasta		195	485	195	485
Lainat rahoituslaitoksilta		75 394	28 127	11 357	12 471
Eläkelainat		159 059	171 032	159 059	171 032
Muut velat		51 836	15 592	54 424	25 569
		286 747	215 598	225 298	209 919
Saadut ennakot ja siirtovelat		59 376	3 071	57 479	20 455
Vastattavaa yhteensä		10 364 002	9 773 636	9 924 109	9 543 895

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

a) Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään sellaiset yhteisöt, joissa emoyhtiöllä on joko suoraan tai välillisesti määräysvalta. Suomi-yhtiön tytäryhtiöt ovat asunto- tai kiinteistöosakeyhtiöitä ja määräysvalta perustuu äänienemmistöön.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista eliminoidaan yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako, aktivoidut sisäiset katteet sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja vuoden aikana myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka. Eliminoidut sisäiset katteet tuloutetaan suunnitelmapoistojen tai arvonalennusten tahdissa. Tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen.

Konsernin keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille ja poistetaan näiden poistosuunnitelman mukaan. Tytäryhtiöosakkeiden arvonorotukset merkitään konsernitaseella tytäryhtiöiden omistamien kiinteistöjen arvonorotuksiksi.

Osakkuusyritykset eli yritykset, joiden äänivallasta konserni omistaa 20-50 prosenttia, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääosin pääomaosuusmenetelmällä. Tuloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus yhdistelyjen osakkuusyritysten tuloksista. Taseessa osakkuusyritysten hankintameno ja konsernin vapaaseen omaan pääomaan lisätään konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä osakkuusyrityksen voitoista tai tappioista. Osuus hankinnan jälkeen toteutetuissa suunnatuissa aneissa kertyneistä vararahastosta sekä osuus tehdyistä arvonorotuksista lisätään konsernin sidottuun omaan pääomaan. Osakkuusyritysten kokonaan omistama Suomi-yhtiön takuupääoma eliminoidaan sidotusta omasta pääomasta. Konsernin ja osakkuusyritysten välisistä kaupoista syntyneet aktivoidut sisäiset katteet eliminoidaan vuodesta 1995 alkaen konsernin omistussuuden suhteessa. Konserniaktiiva ja eliminoidut sisäiset kate kirjataan tuloslaskelmaan samoja periaatteita noudattaen kuin tytäryhtiöitä yhdisteltäessä.

Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki yhdistellään yhteisyrityksenä rivi riviltä omistussuuden (50 %) mukaan soveltaen muutoin samoja periaatteita kuin tytäryritysten yhdistelyssä. Muut omistukset (20-50 %) keskinäisissä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä jätetään yhdistelemättä. Koska näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävillä yhtiövastikkeilla, on yhdistelemättä jättämisen vaikutus konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan vähäinen.

Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen jätetään yhdistelemättä, sillä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaan lakisäateistä eläkevakuutusta harjoittavaa yhtiötä ei saa yhdistellä osakkuusyrityksenä muun yrityksen konsernitilinpäätökseen. Yhdistelykielto perustuu työeläkevakuutusta koskeviin rajoituksiin. Tuloslaskelmassa osakkuusyritysten voittoihin sisällytetään Ilmariselta saadut osingot. Loppuvuonna 1998 Ilmarinen muuttui keskinäiseksi yhtiöksi eikä enää ollut osakkuusyritys.

b) Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintameno määräisenä. Hankintameno sisällytetään hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Joidenkin kiinteistöisjoitusten kirjanpitoarvoja on korotettu. Suunnitelmapoisto vähennetään myös rakennusten tulotetuista arvonorotuksista.

Sijoitusomaisuudeksi katsottavat muut osakkeet ja osuudet sekä rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Vuoden 1997 saakka rahoitusmarkkinavälineet on esitetty hankintameno tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä. Muutos on toteutettu sijoitusomaisuuden arvostusperiaatteiden yhdenmukaistamiseksi. Joidenkin sijoitusomaisuusosakkeiden kirjanpitoarvoja on korotettu. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä merkitään hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

Käyttöomaisuudeksi katsottavat osakkeet ja osuudet esitetään taseessa pysyvillä arvonalennuksilla vähennetyn hankintameno määräisenä. Hankintameno lasketaan fifo-menetelmää käyttäen. Joidenkin osakkeiden arvoja on korotettu.

Saamisiksi katsottavat sijoitukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintameno käyvän arvon nousua vastaavalta osuudelta.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuvelan katteeksi hankitut sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan arvonorotuksena, arvonalennuksena tai niiden oikaistuna.

Johdannaispimuksia käytetään suojaamaan joukkovelkakirjalainasalkkua korko- ja valuuttakurssiriskiltä. Sopimusten määrä ei ole merkittävä salkun markkina-arvoon nähden.

c) Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintameno määräisenä. Hankintameno sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Vakuutusmaksusaamiset merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempana todennäköiseen arvoon.

d) Suunnitelmapoistojen perusteet

Poistojen määrittämiseen käytetään ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Rakennusten ja rakennelmien suunnitelman mukaiset poistot lasketaan rakennuskohtaisesta hankintamenosta ja tuloutetusta arvonorotuksesta rakennuksen arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ovat keskimääräisesti seuraavat:

Asuinrakennukset	50 vuotta	2 %
Toimisto- ja hotellirakennukset	30-50 vuotta	2-3,3 %
Liike- ja teollisuusrakennukset	20-50 vuotta	2-5 %
Rakennusten ainesosat	10-15 vuotta	6,7-10 %
Aktivoidut korjaus- ja muutostyöt	10-20 vuotta	5-10 %
Muut aktiivat	10 vuotta	10 %
Tuloutetut arvonorotukset	kuten rakennus	
Rahastoidut arvonorotukset	ei poistoa	

Suunnitelmapoistojen tekeminen on aloitettu vuonna 1995 hankintamenon poistamatta olevasta osasta, joka kirjataan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi jäljellä olevana taloudellisena pitoaikana. Käyvän arvon aleneminen otetaan tarvittaessa huomioon rakennuksen ylimääräisenä suunnitelmapoistona.

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hyödykeryhmäkohtaisesta hankintamenosta hyödykeryhmän arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta	10-20 %
Kalusto	10 vuotta	10 %

e) Sijoitusten arvonorotukset

Maa- ja vesialueiden, rakennusten ja arvopapereiden arvoja voidaan korottaa. Sijoitusomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvonorotusten vastaerä on vuodesta 1978 alkaen pitänyt kirjata tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvonorotusten vastaerä arvonorotusrahastoon. Tätä vanhempien arvonorotusten vastaerät ovat aikaisemman kirjauskäytännön mukaisesti arvonorotusrahastossa, pohjarahastossa tai vakuutusteknisessä vastuuvälässä.

Arvonorotusrahastoa saa käyttää pohjarahaston kartuttamiseen siltä osin kuin se kartutusshetkellä kohdistuu käyttöomaisuudeksi katsottaviin sijoituksiin.

Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloutettu arvonorotus oikaistaan tulosvaikutteisesti ja rahastoitu arvonorotus peruutetaan arvonorotusrahastosta. Vakuutustekniseen vastuuvälään kirjattu vanha arvonorotus oikaistaan myös tulosvaikutteisesti.

Rakennusten tuloutettu arvonorotus poistetaan suunnitelman mukaan.

f) Sijoitusten käypä arvo ja arvostuserot

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kerrotaan tase-eräkohtaisesti sijoitusten jäljellä oleva hankintameno, kirjanpitoarvo ja käypä arvo. Kahden ensiksi mainitun arvon erotus muodostuu arvonorotuksista tai osakkuusyri-tysten yhdistelyyn liittyvistä oikaisuista. Kahden viimeksi mainitun arvon erotus osoittaa taseeseen kirjaamattomat arvostuserot.

Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj:n asiantuntijat määrittelevät vuosittain kullekin kiinteistölle ja kiinteistöosakkeelle käyvän arvon. Käyvät arvot määritellään lähinnä tuottoarvomenetelmällä. Rinnakkaisena arviointimenetelmänä käytetään tonttien ja asuinkiinteistöjen osalta alueellisia markkinahintatilastoja ja rakennusten osalta teknisiä nykyarvoja. Käyvät arvot määritellään yksilöllisesti kohteittain ja varovaisuuden periaatetta noudattaen.

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Vuoteen 1994 saakka käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä ostokurssia. Muiden arvopapereiden käypänä arvona pidetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

g) Vakuutustekninen vastuuväli

Vastuuväliä laskettaessa käytetään sopimuskohtaista laskentaa. Käytettävä laskuperustekorkokanta eri vakuutusryhmille valitaan turvaavasti yhtiön omaisuuden tuottotason perusteella. Käytetyt korkokannat täyttävät sosiaali- ja terveysministeriön vaatimukset.

Vakuutusten hankinnasta aiheutuneet menot esitetään tuloslaskelmassa liikekuluina. Aikaisempina vuosina osa hankintamenoista on jaksotettu myöhemmille vuosille vähentämällä ne vakuutusmaksuvastuusta (ns. zillmerointimenettely). Zillmeroinnin määrä tulee kuoletuksi loppuun vuonna 2008. Muuta vakuutusten hankintamenojen jaksotusmenettelyä ei käytetä.

Vakuutustekniseen vastuuvälään sisältyy lisätujen vastuu. Lisätuja (asiakasetuja) ovat sosiaali- ja terveysministeriön määräysten mukaan kaikki ne edut, joihin vakuutusyhtiö ei ole sitoutunut vakuutusmaksu- muksissa, esim. maksun alennukset, lisäsummat, asiakashyvitykset ja lisätuvastuu tulevia asiakashyvityksiä varten. Tilikautena päätettyjen henkivakuutuksen lisätujen (asiakasetujen) vaikutus vakuutustekniseen tulokseen määritetään laskemalla lisätupäätöksistä aiheutuva vastuuvälän määrä.

Vakuutustekninen vastuuväli merkitään taseeseen nettoperiaatteella siten, että velan vähennyseränä esitetään jälleenvakuuttajien osuus. Velka ja siitä vähennetty saaminen eivät ole kuitattavissa keskenään, sillä velkoja ja velallinen eivät niissä ole samat.

h) Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisätuihin (asiakasedut). Tämä periaate edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä palautetaan lisätuihin (asiakasedut) näille

vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät estä palautusten antamista. Lisätujen tason suhteen on pyrittävä jatkuvuuteen.

i) Toimintapääoma

Sosiaali- ja terveystieteiden valvoo vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta. Keskeisimpänä mittarina käytetään toimintapääomaa, jolla tarkoitetaan varovaiseen käypään arvoon arvostettujen varojen ja velkojen erotusta. Toimintapääoman ja oman pääoman on täytettävä vakuutusyhtiölaissa säädetyt vähimmäismäärävaatimukset. Toimintapääoma kerrotaan liitetiedoissa.

j) Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Suomen kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella voidaan tilinpäätökseen kirjata vapaaehtoisia varauksia ja suunnitelman ylittäviä poistoja. Nämä erät ovat verotuksessa vähennyskelpoisia vain, jos ne on vähennetty myös kirjanpidossa.

k) Lykätty verovelka

Tuloutetut arvokorotukset luetaan korotusvuoden verotettavaan tuloon ja niistä tehty poisto ja arvonalennus vähennetään vastaavasti verotettavasta tulosta. Arvokorotusrahastoon ja vakuutustekniseen vastuovelkaan merkityt arvokorotukset sen sijaan verotetaan vasta omaisuuden myynnin yhteydessä.

Rahastoituihin arvokorotuksiin ja liitetiedoissa esitettyihin arvostuseroihin sisältyvää lykättyä verovelkaa ei tilinpäätöksessä esitetä erikseen velkana. Sama koskee vapaaehtoisin varauksiin ja poistoeroon sisältyvää verovelkaa.

Verokanta on 28 prosenttia.

l) Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot muutetaan Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamiin kurssiin, jotka euroalueen valuuttojen (ml. ecu) osalta on 31.12.1998 laskettu kiinteillä muuntokertoimilla. Sekä tilikaudella että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan ao. tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin.

m) Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Emoyhtiöllä ja tytäryhtiöillä ei ole ollut vuonna 1998 omaa henkilöstöä. Työntekijäin eläkelain voimaan tullessa eläkkeellä jo olleen Suomi-yhtiön silloisen henkilöstön eläkevastuu sisältyy yhtiön vakuutustekniseen vastuuelkaan, koska eläketurva perustuu tältä osin vapaamuotoiseen eläkevakuutukseen.

n) Toimintokohtainen tuloslaskelmakaava

Liikekulut sekä aineettomien hyödykkeiden ja kaluston poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvausten hoitamiseen liittyvä kuluosuus sisällytetään maksettuihin korvauksiin ja sijoitusten hoitamiseen liittyvä kuluosuus sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluihin esitetään vain vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kulut. Menevästä jälleenvakuutuksesta saadut palkkiot ovat liikekulujen vähennyserä. Muista tuotoista (suoritemyynistä) aiheutuneet kulut sisältyvät muihin kuluihin. Rakennusten suunnitelmapoistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina.

o) Tunnuslukujen laskentakaavat

Tunnusluvut lasketaan konsernin tietoina sosiaali- ja terveystieteiden antamien ohjeiden mukaisesti.

Liikevaihto =

- + Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta
- + Sijoitustoiminnan tuotot sekä arvokorotukset ja niiden oikaisut
- + Muut tuotot

Liikekustannussuhde (%) =

$$\frac{\begin{array}{l} + \text{Liikekulut} \\ + \text{Korvausten selvittelykulut} \end{array}}{\text{Kuormitustulo}} \times 100$$

Kuormitustulo on laskuperusteiden mukaan liikekustannusten kattamiseen tarkoitettu erä.

Toimintapääoma =

Laskelma liitetiedoissa

Vakavaraisuuspääoma =

Toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus

Vakavaraisuusaste (%) =

$$\frac{\begin{array}{l} \text{Vakavaraisuuspääoma} \\ + \text{Vakuutustekninen vastuuelka} \end{array}}{\begin{array}{l} - \text{Tasoitusmäärä} \\ - 75 \% \text{ sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelasta} \end{array}} \times 100$$

2. Vakuutusmaksutulo				
	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Ensivakuutus				
Kotimaasta	656 395	1 526 388	656 395	1 048 430
Jälleenvakuutus				
Henkivakuutus	346	235	346	235
Kokonaisvakuutusmaksutulo	656 741	1 526 623	656 741	1 048 665
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-185	-271	-185	-271
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	656 556	1 526 352	656 556	1 048 394
Ensivakuutuksen kokonaisvakuutusmaksutulon erittely				
Henkivakuutus				
Yksilöllinen henkivakuutus	170 515	569 842	170 515	519 027
Kapitalisaatiosopimus	-	269 873	-	-
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	61 913	71 064	61 913	64 374
Muu ryhmähenkivakuutus	33 665	49 132	33 665	35 304
Yhteensä	266 093	959 911	266 093	618 705
Eläkevakuutus				
Yksilöllinen eläkevakuutus	390 302	515 309	390 302	429 725
Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	-	51 168	-	-
Yhteensä	390 302	566 477	390 302	429 725
Yhteensä	656 395	1 526 388	656 395	1 048 430
Jatkuvat vakuutusmaksut	656 395	896 511	656 395	741 064
Kertamaksut	-	629 877	-	307 366
Yhteensä	656 395	1 526 388	656 395	1 048 430
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka eivät oikeuta hyvitykseen	-	10	-	10
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	656 395	1 496 984	656 395	1 048 420
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta	-	29 394	-	-
Yhteensä	656 395	1 526 388	656 395	1 048 430

3. Sijoitustoiminnan nettotuotto

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista konserniyrityksiin				
Osinkotuotot	-	-	-	3 833
Korkotuotot	-	-	-	17 690
Yhteensä	-	-	-	21 523
Tuotot sijoituksista osakkuusyrytyksiin				
Osinkotuotot	-	-	47 074	30 476
Korkotuotot	37 347	21 970	37 346	21 970
Yhteensä	37 347	21 970	84 420	52 446
Tuotot kiinteistösjoiituksista				
Osinkotuotot	10	10	-	-
Korkotuotot				
Konserniyritykset	-	-	3 016	5 222
Muut	588	1 242	588	1 175
Vuokra- ym. tuotot				
Konserniyritykset	-	-	275	2 650
Muut	218 091	249 006	207 115	200 035
Yhteensä	218 689	250 258	210 994	209 082
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	112 950	133 987	112 950	90 978
Korkotuotot				
Konserniyritykset	-	-	253	453
Muut	232 998	374 065	234 662	203 013
Muut tuotot	3 942	12 928	3 942	11 999
Yhteensä	349 890	520 980	351 807	306 443
Yhteensä	605 926	793 208	647 221	589 494
Palautuneet arvonalennukset	2 065	111 085	5 870	104 799
Myyntivoitot	156 561	238 899	160 918	61 368
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	764 552	1 143 192	814 009	755 661
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösjoiituksista	92 308	107 335	108 729	126 331
Kulut muista sijoituksista	10 013	16 136	10 013	13 193
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Konserniyritykset	-	-	590	617
Muut	16 774	12 780	14 105	10 985
Yhteensä	119 095	136 251	133 437	151 126
Arvonalennukset	99 051	32 697	124 991	31 040
Rakennusten suunnitelmapoistot	33 471	45 464	20 294	20 080
Rakennusten arvonalennuspoistot	36 649	-	-	-
Myyntitappiot	10 796	2 785	10 796	1 933
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	299 062	217 197	289 518	204 179
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	465 490	925 995	524 491	551 482
Sijoitusten arvonkorotus	-	630 480	-	619 400
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-145	-2 783	-10 754	-2 414
Sijoitustoiminnan nettotuotto	465 345	1 553 692	513 737	1 168 468
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	-	32 533	12 983	31 669
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotosta	-	6 962	-	-

4. Maksetut korvaukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Ensivakuutus				
Maksetut korvaukset				
Henkivakuutus	520 292	471 619	520 292	433 196
Eläkevakuutus	80 964	149 500	80 964	60 863
Yhteensä	601 256	621 119	601 256	494 059
Takaisinostot				
Henkivakuutus	123 325	178 778	123 325	151 290
Eläkevakuutus	3 976	10 201	3 976	2 375
Yhteensä	127 301	188 979	127 301	153 665
Ensivakuutus yhteensä	728 557	810 098	728 557	647 724
Korvausten selvittelykulut	22 896	20 401	22 896	19 747
Yhteensä	751 453	830 499	751 453	667 471

5. Lisäedut (asiakasedut)

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Lisäetujen (asiakasetujen) vaikutus vakuutustekniseen tulokseen	-215 213	-1 641 520	-215 213	-1 388 320

6. Tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Sijoitustoiminnan tuotot/kulut				
Rahoitusmarkkinavälineiden arvostustavan muutos	737	-	737	-
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Vastuovelkaperusteiden muutos	-	-179 605	-	-179 605
Liikekulut, kaikki toiminnot yhteensä				
Atk-työasemien poistoajan lyhentäminen	-	-2 928	-	-2 496

7. Kulujen erittely

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
KULUT TOIMINNOITTAIN				
(tuloslaskelman nimike on kerrottu suluissa)				
Korvausten selvittelykulut (maksetut korvaukset)				
Suoraan kohdistetut	15	44	15	42
Osuus kiinteistä kuluista	22 881	20 357	22 881	19 705
Yhteensä	22 896	20 401	22 896	19 747
Liikekulut (liikekulut)				
Vakuutusten hankintamenot (sisältää palkkiot)	5 002	61 248	5 002	41 874
Vakuutusten hoitokulut	46 539	69 779	46 539	55 119
Hallintokulut	17 232	27 142	17 232	23 913
Yhteensä	68 773	158 169	68 773	120 906
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)				
Suoraan kohdistetut ²⁾	84 965	101 060	103 090	122 287
Osuus kiinteistä kuluista	12 920	16 364	11 216	12 132
Yhteensä	97 885	117 424	114 306	134 419
Suoritemyynnin kulut (muut kulut)	1 652	4 142	1 652	3 471
Yhteensä tuloslaskelmassa	191 206	300 136	207 627	278 543
KULUT MENOLAJEITTAIN				
Henkilöstökulut	2 852	22 747	2 100	2 303
Ensivakuutuksen palkkiot ¹⁾	-	106	-	-
Suunnitelmajoistot tuloslaskelmanimikkeittäin				
Maksetut korvaukset	-	1 013	-	911
Liikekulut	25	5 699	25	4 518
Sijoitustoiminnan kulut	1 590	2 055	1 590	1 927
Muut kulut	6	-	6	-
Yhteensä	1 621	8 767	1 621	7 356
Muut kulut ²⁾	186 733	268 516	203 906	268 884
Yhteensä tuloslaskelmassa	191 206	300 136	207 627	278 543
VAKUUTUSTEN AKTIVOITUJEN HANKINTAMENOJEN MUUTOS				
Vakuutusmaksuvastuun muutokseen sisältyy				
Uusi aktivointi	-	-21 311	-	-16 820
Aikaisempien aktivoitien - poisto (säännönmukainen)	20 556	16 688	20 556	13 087
Kulu/tuotto (-) tuloslaskelmassa	20 556	-4 623	20 556	-3 733

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen kokonaismäärä (zillmeeraus) näkyy liitetiedossa 21.

¹⁾ Vertailuvuoden tiedot on muutettu

²⁾ Sisältää kiinteistöjen hoitokulut ja yhtiövastikkeet

8. Erittelyt henkilöstökuluista, henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	2 358	17 451	1 767	1 977
Luontoisetujen raha-arvo	15	588	14	10
Eläkekulut	297	3 713	187	177
Muut henkilösivukulut	182	995	132	138
Yhteensä	2 852	22 747	2 100	2 302
Henkilöstön määrä	-	-	-	-
Hallintoneuvostolle, hallitukselle ja toimitusjohtajalle suoritettut palkat ja palkkiot näistä tehtävistä	371	455	371	455
Osapalkkioita ei ole maksettu				
Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan hyväksi annetut eläkesitoumukset näistä tehtävistä				
Yhtiöllä ei ole hallintoneuvostoa, hallitusta eikä toimitusjohtajaa koskevia eläkesitoumuksia				

9. Satunnaiset tuotot ja kulut

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Salaman myynti	-	693 131	-	684 040
Korvaus uuden vakuutusliikkeen merkitsemisen lopettamisesta	-	54 000	-	54 000
Osakkuusyritysten sisäinen kate edellä olevista eristä	-	-168 590	-	-
	-	578 541	-	738 040

10. Aineettomat hyödykkeet

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	14 626	27 072	14 626	22 674
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-331	-1 848	-331	-1 591
Hankinnat	467	3 994	467	3 994
Loppuunpoistetut ja myynnit	-2 581	-14 592	-2 581	-10 451
Hankintameno 31.12.	12 181	14 626	12 181	14 626
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	6 840	11 168	6 840	9 457
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-331	-1 848	-331	-1 591
Suunnitelmapoistot	1 590	2 853	1 590	2 454
Loppuunpoistetut ja myynnit	-2 582	-5 333	-2 582	-3 480
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	5 517	6 840	5 517	6 840
Hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen 31.12.	6 664	7 786	6 664	7 786
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-	453	-	160
Myynnit	-	-453	-	-160
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	-	-	-	-
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	6 664	7 786	6 664	7 786

11. Sijoitusten kirjanpitoarvo, käypä arvo ja arvostusero

	Konserni 1998			Konserni 1997		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä-arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä-arvo
Kiinteistösjoiotukset						
Kiinteistöt	1 054 178	1 705 942	2 231 748	1 082 773	1 763 597	2 293 763
Osakkuusyhtiösakkeet	49 900	92 240	92 704	57 871	101 336	102 211
Muut kiinteistöosakkeet	69 932	70 932	72 961	66 227	67 227	69 653
Osakkuusyritykset						
Osakkeet ja osuudet	217 814	589 577	2 804 147	227 393	469 186	2 101 574
Rahoitusmarkkinavälineet	350 000	350 000	350 000	550 000	550 000	550 000
Lainasaamiset	-	-	-	19 050	19 050	19 050
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 551 127	3 106 819	7 614 772	2 120 430	2 739 830	4 474 731
Rahoitusmarkkinavälineet	4 057 889	4 057 889	4 377 226	3 511 093	3 511 093	3 701 278
Kiinnelainasaamiset	-	-	-	70 878	70 878	70 878
Muut lainasaamiset	26 434	26 434	26 434	93 824	93 824	93 824
Talletukset	58 598	58 598	58 598	163 488	163 488	163 488
	8 435 872	10 058 431	17 628 590	7 963 027	9 549 509	13 640 450
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuottojen vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-44 052			-19 798		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonorotuksia		1 204 062			1 297 943	
Arvonkorotusrahastoon merkittyjä arvonorotuksia		46 734			46 746	
		1 250 796			1 344 689	
Arvostusero			7 570 159			4 090 941

	Emoyhtiö 1998			Emoyhtiö 1997		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä-arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä-arvo
Kiinteistösjoiotukset						
Kiinteistöt	466 149	1 004 700	1 212 696	456 931	1 004 407	1 210 069
Konserniyhtiösakkeet	378 537	495 036	758 099	423 659	550 767	820 453
Osakkuusyhtiösakkeet	97 259	139 721	166 099	105 351	148 816	170 641
Muut kiinteistöosakkeet	70 053	70 932	72 961	66 227	67 227	69 653
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	48 604	48 604	48 604	72 467	72 467	72 467
Osakkuusyritykset						
Osakkeet ja osuudet	217 932	226 589	2 804 147	227 482	236 139	2 101 574
Rahoitusmarkkinavälineet	350 000	350 000	350 000	550 000	550 000	550 000
Lainasaamiset	-	-	-	19 050	19 050	19 050
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 547 994	3 103 686	7 611 443	2 117 287	2 736 687	4 471 589
Rahoitusmarkkinavälineet	4 057 889	4 057 889	4 377 226	3 511 093	3 511 093	3 701 277
Kiinnelainasaamiset	9 595	9 595	9 595	87 557	87 558	87 557
Muut lainasaamiset	42 683	42 683	42 683	147 248	147 248	147 248
Talletukset	58 598	58 598	58 598	163 488	163 488	163 488
	8 345 293	9 608 033	17 512 151	7 947 840	9 294 947	13 585 066
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuottojen vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-44 052			-19 798		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonorotuksia		1 217 279			1 301 635	
Arvonkorotusrahastoon merkittyjä arvonorotuksia		45 460			45 472	
		1 262 739			1 347 107	
Arvostusero			7 904 118			4 290 119

12. Kiinteistösijoitukset				
	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Rakennukset				
Hankintameno 1.1.	1 268 040	1 640 695	573 124	570 466
Hankinnat	34 507	9 128	21 394	4 241
Myynnit	-33 556	-381 783	-2 158	-1 583
Hankintameno 31.12.	1 268 991	1 268 040	592 360	573 124
Arvonkorotukset 1.1.	548 111	646 341	453 809	461 274
Myynnit	-7 623	-98 230	-	-7 465
Arvonkorotukset 31.12.	540 488	548 111	453 809	453 809
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	689 107	852 776	459 550	441 802
Suunnitelmapoistot	70 119	45 464	20 294	20 080
Myynnit	-19 625	-209 133	-1 608	-2 332
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	739 601	689 107	478 236	459 550
Kirjanpitoarvo suunnitelma-				
poistojen jälkeen 31.12.	1 069 878	1 127 044	567 933	567 383
Kokonaispoistojen ja suunnitelma-				
poistojen kertynyt erotus 1.1.	27 284	11 209	19 336	10 058
Suunnitelman ylittävät poistot	10 098	17 309	10 075	9 406
Myynnit	-427	-1 234	-	-128
Kokonaispoistojen ja suunnitelma-				
poistojen kertynyt erotus 31.12.	36 955	27 284	29 411	19 336
Rakennusten arvo kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	1 032 923	1 099 760	538 522	548 047
Maa- ja vesialueet sekä kiinteistöosakkeet				
Hankintameno 1.1.	495 295	925 757	869 910	941 806
Hankinnat	35	13 673	478	13 425
Myynnit	-1 166	-444 135	-25 095	-85 321
Hankintameno 31.12.	494 164	495 295	845 293	869 910
Arvonkorotukset 1.1.	368 540	465 134	444 092	452 335
Oikaisut tuloslaskelmassa	-145	-2 413	-10 754	-2 414
Peruutukset arvonorotusrahastosta	-12	-	-12	-
Myynnit	-968	-94 181	-968	-5 829
Arvonkorotukset 31.12.	367 415	368 540	432 358	444 092
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-58 719	-123 477	-110 168	-173 496
Arvonalennukset	-3 731	-3 509	-29 671	-3 509
Palautuneet arvonalennukset	65	-	3 870	6 155
Myynnit	42	68 267	774	60 682
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-62 343	-58 719	-135 195	-110 168
Kirjanpitoarvo arvonalennusten jälkeen 31.12.	799 236	805 116	1 142 456	1 203 834
Kirjanpitoarvo yhteensä 31.12.	1 869 114	1 932 160	1 710 389	1 771 217
Lainasaamiset konserniyrityksiltä				
Hankintameno 1.1.	-	-	72 467	99 739
Vähennykset	-	-	-23 863	-27 272
Hankintameno 31.12.	-	-	48 604	72 467
Kiinteistösijoitusten kirjanpitoarvo yhteensä 31.12.	1 869 114	1 932 160	1 758 993	1 843 684
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet (edustus- ja vapaa-ajantilat)				
Jäljellä oleva hankintameno	12 175	13 473	12 290	13 461
Kirjanpitoarvo	12 175	13 473	12 290	13 461
Käypä arvo	15 681	15 552	14 361	15 408
Konserniyhtiöt				
Yhtiöiden lukumäärä 31.12.	38	39		
Yhtiöiden yhteenlaskettu tilikauden voitto/tappio	-4 634	88 556		
Yhtiöiden yhteenlaskettu oma pääoma	356 719	379 332		

13. Sijoitukset konserni- ja osakkuusyrityksiin

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Osakkuusyritysten osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.			227 482	231 475
Omistusta vastaava osuus osakkuusyritysten hankinta-ajankohdan omasta pääomasta 1.1.	134 872	142 486	-	-
Lisäykset	-	1 828	-	4 643
Vähennykset	-250	-723	-250	-
Siirrot	-9 300	-8 719	-9 300	-8 636
	125 322	134 872	217 932	227 482
Konserniaktiiva/passiiva 1.1.	92 610	93 349	-	-
Lisäykset	-	2 815	-	-
Vähennykset	-	-3 637	-	-
Siirrot	-	83	-	-
	92 610	92 610	-	-
Hankintameno 31.12.	217 932	227 482	217 932	227 482
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-88	-1 820	-	-
Suunnitelmapoistot	-30	-29	-	-
Myyntit	-	1 843	-	-
Siirrot	-	-83	-	-
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-118	-89	-	-
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	217 814	227 393	217 932	227 482
Osakkuusyritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet				
Pääomalainat				
Hankintameno 1.1.	550 000	-	550 000	-
Vähennykset	-200 000	-	-200 000	-
Siirrot	-	550 000	-	550 000
Hankintameno 31.12.	350 000	550 000	350 000	550 000
Pääomalainat ovat voimassa toistaiseksi. Yhtiön osalta irtisanomisaika on viisi vuotta ja lainansaajan osalta kuukausi. Lainan saaja on Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola.				
Lainasaamiset osakkuusyrityksiltä				
Hankintameno 1.1.	19 050	29 000	19 050	29 000
Vähennykset	-19 050	-7 300	-19 050	-7 300
Siirrot	-	-2 650	-	-2 650
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	-	19 050	-	19 050

14. Osakkeet ja osuudet

Yhtiön nimi						Konserni	Emoyhtiö
	Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista/äänistä %	Nimellis-arvo	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio oma pääoma		1998	1998
						Kirjanpito-arvo	Kirjanpito-arvo
Osakkuusyritykset							
Vakuutusyhtiöt							
Henkivakuutusosakeyhtiö Retro	22 917	32,74	2 292	63	22 167	7 277	2 989
Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj	10 166 071	24,97/40,09	50 830	523 828	2 512 506	580 597	222 682
Vakuutusyhtiöt yhteensä				523 891	2 534 673	587 874	225 671
Muut yhtiöt							
Pohjolan Energianvälitys Oy	8	50,00	8	-100	-85	-	8
Vahinkopalvelu Oy	600	33,33	240	1 523	5 109	1 703 ¹⁾	910
				525 314	2 539 697	589 577	226 589
Kiinteistöyhtiöt							
Asunto Oy Arena	4 755	48,52	24	4	1 527	30 134	30 134
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	500 000	50,00	500	-	90 303	-	48 404
Kiinteistö Oy Läkkitori	16 118	48,56	16	-86	22 967	12 757	12 757
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 7	5 625	46,22	73	-	5 829	22 900	22 900
Muut (6 yhtiötä)				-251	30 257	26 449	25 526
				-333	150 883	92 240 ²⁾	139 721

¹⁾ Pääomaosuusmenetelmä

²⁾ Korppaanmäki suhteellinen (50 %) yhdistelymenetelmä, muut hankintameno ja arvonkorotus

Yhtiön nimi						Konserni	Emoyhtiö
	Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista/äänistä %	Nimellis-arvo			1998	1998
						Muu vakuutus Kirjanpito-arvo	Muu vakuutus Kirjanpito-arvo
Vakuutusyhtiöt							
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 037	29,53/12,85	40 370			9 300	9 300
Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Ruotsi	17 333 330	3,39	SEK 17 333			373 819	373 819
						383 119	383 119
Muut yhtiöt							
Alma Media Oyj	47 408	0,30/0,36	474			3 300	3 300
Amer-yhtymä Oyj	33 158	0,14	663			1 747	1 747
Asko Oyj	141 500	0,36	1 415			12 268	12 268
Aspo Oyj	92 950	2,14	930			17 141	17 141
Cultor Oyj	555 000	0,79/0,24	3 330			28 604	28 604
Espoon Sähkö Oyj	226 500	1,44	453			14 514	14 514
Finnair Oyj	880 000	1,04	4 400			26 224	26 224
Finnlines Oy	337 000	1,69	3 370			17 243	17 243
Fortum Oyj	2 644 674	0,34	52 893			39 492	39 492
Oy Hartwall Ab	144 000	0,24/0,07	144			4 032	4 032
Helsingin Puhelin Oyj	104 022	0,20/0,06	520			20 132	20 132
Huhtamäki Oy	512 439	1,72/2,49	10 249			66 817	66 817
Instrumentarium Oy	497 102	2,06/1,95	4 971			81 074	81 074
Jot Automation Group Oyj	30 000	0,35	60			2 700	2 700
KCI Konecranes International Oyj	49 300	0,33	394			6 274	6 274
Kemira Oyj	1 260 000	0,98	12 600			45 990	45 990
Kesko Oy	1 450 000	1,61/0,03	14 500			70 115	70 115
Kone Oy	170 300	2,53/0,99	8 515			69 179	69 179
Kyro Oyj Abp	135 000	0,34	135			3 119	3 119
Lassila & Tikanoja Oyj	235 200	1,50	2 352			10 815	10 815
Merita Oyj	13 000 001	1,56	130 000			276 179	276 179
Metra Oy Ab	240 000	0,44/0,43	4 800			21 180	21 180

Osakkeet ja osuudet					
Yhtiön nimi	Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista/äänistä %	Nimellis-arvo	Konserni	Emoyhtiö
				1998	1998
				Muu vakuutus Kirjanpito-arvo	Muu vakuutus Kirjanpito-arvo
Metsä Tissue Oyj	150 000	0,50	1 500	7 050	7 050
Neptun Maritime Oyj	409 785	0,66/0,71	4 098	5 092	5 092
Nokia Oyj	4 930 400	0,82/2,52	12 326	687 791	687 791
Nokian Renkaat Oy	130 000	1,26	1 300	4 693	4 693
Nordic Aluminium Oy	55 000	1,19	413	1 540	1 540
Orion-yhtymä Oyj	842 980	1,20/1,25	8 430	91 189	91 189
Outokumpu Oyj	630 000	0,51	6 300	29 484	29 484
PK Cables Oy	38 800	0,74	78	2 532	2 532
Rauma Oy	781 262	1,47	7 813	57 813	57 813
Rautakirja Oyj	150 000	2,31/2,75	3 000	26 254	26 254
Rautaruukki Oyj	1 153 000	0,87	11 530	37 934	37 934
Rocla Oyj	47 000	1,21	235	1 692	1 692
Sonera-yhtymä Oyj	800 000	0,11	2 000	36 000	36 000
Suunto Oyj	90 000	1,65	450	2 812	2 812
Tamfelt Oyj Abp	230 740	2,60/0,32	2 307	12 961	12 961
Tampereen Puhelin Oyj	135 000	0,34	1 350	4 866	4 866
Tieto Corporation Oyj	930 000	1,74	4 650	7 366	7 366
UPM-Kymmene Oyj	3 638 554	1,31	36 386	249 265	249 265
Vaisala Oy	5 600	0,13/0,03	56	1 666	1 666
Valmet Oyj	680 000	0,87	6 800	45 672	45 672
Werner Söderström Osakeyhtiö - WSOY	90 000	0,75/0,18	900	4 225	4 225
YIT-Yhtymä Oy	498 570	1,70	4 986	16 705	16 705
Efore Oy	36 520	0,92/0,41	365	1 643	1 643
Exel Oyj	100 000	1,91	200	2 900	2 900
Finnmezzanine Rahasto Ky				1 000	1 000
Finnventure Rahasto Ky				8 100	8 100
Finnventure Rahasto Ky				3 600	3 600
Kytösuontien Pysäköinti Oy	239	5,64	1	3 099	-
MB Mezzanine Fund Ky				4 211	4 211
Olvi Oyj	44 950	2,21/0,48	450	4 315	4 315
Pihlajamäen Lämpö Oy	429	15,71	39	-	-
Rakentajain Konevuokraamo Oy	488 320	14,42/18,68	4 883	11 444	11 444
Sitra Technology Ky				1 218	1 218
Sponsor Fund Ky				5 837	5 837
Oy Talentum Ab	120 240	0,74	301	1 719	1 719
ABB AB, Ruotsi	221 700	0,02/0,00	SEK 1 109	12 018	12 018
AGA AB (publ), Ruotsi	70 000	0,03/0,00	SEK 350	4 650	4 650
Astra AB (publ), Ruotsi	210 000	0,01/0,00	SEK 263	17 988	17 988
Atlas Copco AB, Ruotsi	65 000	0,04/0,05	SEK 325	7 455	7 455
Bergesen, Norja	20 000	0,00	NOK 200	1 233	1 233
Carli Gry International, Tanska	7 000	0,10		2 067	2 067
Carlsberg A/S, Tanska	8 500	0,03		2 544	2 544
Eastern Europe Equity Fund, Alankomaat	22 822			10 367	10 367
Ekornes, Norja	48 000	0,14	NOK 480	1 938	1 938
Electrolux AB, Ruotsi	100 000	0,03/0,00	SEK 500	6 836	6 836
Europe Mid Cap Fund, Ranska	18 046			25 263	25 263
Falck, Tanska	5 000	0,04		1 947	1 947
Fleming Fund Management (Luxemburg) S.A.					
FFF-Fleming American Fund, Luxemburg	74 137			27 752	27 752
Gambro AB, Ruotsi	80 500	0,02/0,01	SEK 161	4 407	4 407
Gartmore Capital Strategy Fund Limited					
Japan Fund, Jersey	257 500			5 394	5 394
ISA Asian Growth Fund, Luxemburg	20 217			5 014	5 014
ISS-International Service System, Tanska	9 500	0,02		2 968	2 968
Novo-Nordisk A/S, Tanska	7 000	0,01		4 107	4 107

Osakkeet ja osuudet					
Yhtiön nimi	Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista/äänistä %	Nimellisarvo	Konserni	Emoyhtiö
				1998	1998
				Muu vakuutus Kirjanpito-arvo	Muu vakuutus Kirjanpito-arvo
Orkla, Norja	44 000	0,11/0,00	NOK 1 100	2 919	2 919
P.T.F. European Opportunity, Luxemburg	5 061			4 487	4 487
Sandvik AB, Ruotsi	90 000	0,03/0,00	SEK 540	8 179	8 179
Scania AB, Ruotsi	100 000	0,05/0,04	SEK 1 000	9 325	9 325
Schroder International Selection Fund, Luxemburg:					
Japanese Equity C	435 000			13 422	13 422
Pacific Equity C	170 000			3 222	3 222
Securitas AB, Ruotsi	45 000	0,01	SEK 45	2 973	2 973
Skanska AB, Ruotsi	16 000	0,01	SEK 192	2 256	2 256
Svenska Handelsbanken AB (publ), Ruotsi	36 600	0,01/0,02	SEK 366	5 886	5 886
Trans Europe Fund N.V., Alankomaat	11 850			4 021	4 021
Unidanmark A/S, Tanska	3 800	0,02/0,00		1 616	1 616
Ulkomaisia osakkeita ¹⁾				240 389	240 389
Muut osakkeet				59 041	59 007
Optiotodistukset				189	189
				3 106 819	3 103 686

¹⁾ 86:n amerikkalaisen ja eurooppalaisen yhtiön osakkeita, joiden omistusprosentit ovat 0,00006-0,03636 välillä

15. Rahoitusmarkkinavälineet

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Tase-erään sisältyy pääomalainoja				
Pörssinoteeratut	35 351	65 705	35 351	65 705
Muut	-	30 000	-	30 000
Yhteensä	35 351	95 705	35 351	95 705

16. Lainasaamiset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Muut lainasaamiset vakuuden mukaan ryhmiteltyinä				
Pankkitakaus	-	1 824	-	1 824
Vakuutuskirja	24 334	33 014	24 334	33 014
Muu vakuus	2 100	58 986	18 349	112 410
Yhteensä	26 434	93 824	42 683	147 248
Lähipiirilainat				
Konsernin toimitusjohtajille, hallitusten tai hallintoneuvoston jäsenille tai tilintarkastajille tai laissa heihin rinnastetuille	-	1 176	-	1 176
Lainaehdot				
Korko		5,00%		5,00%
Laina-aika		10 v		10 v
Vakuus		Takausvakuutus		Takausvakuutus

17. Saamiset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Saamiset konserniyrityksiltä				
Muut saamiset	-	-	10 854	6 209
Saamiset osakkuusyrityksiltä				
Jälleenvakuutustoiminnasta	281	176	281	176
Muut saamiset	22 563	514	22 563	54
Yhteensä	22 844	690	22 844	230

18. Kalusto

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Hankintameno 1.1.	14	58 692	14	50 403
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-2	-7 683	-2	-6 989
Hankinnat	360	300	360	-
Myynnit ja romutukset	-	-51 295	-	-43 400
Hankintameno 31.12.	372	14	372	14
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	11	31 043	11	27 270
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-2	-7 683	-2	-6 989
Suunnitelmapoistot	31	5 915	31	4 902
Myynnit ja romutukset	-	-29 264	-	-25 172
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	40	11	40	11
Hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen 31.12.	332	3	332	3
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-	16 451	-	13 690
Suunnitelman ylittävät poistot	77	-	77	-
Myynnit ja romutukset	-	-16 451	-	-13 690
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	77	-	77	-
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	255	3	255	3

19. Oma pääoma

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Sidottu oma pääoma				
Pohjarahasto	17 000	17 000	17 000	17 000
Takuupääoma	3 000	3 000	3 000	3 000
Arvonkorotusrahasto				
Pääoma 1.1.	34 718	63 213	33 472	33 812
Arvonkorotusten peruutus	-12	-28 495	-12	-340
	34 706	34 718	33 460	33 472
Muu sidottu				
Osuus osakkuusyritysten hankinnan jälkeen kertyneistä emissiovivoista ja arvonkorotuksista ja takuupääoman eliminointi 1.1.	194 220	197 763	-	-
Osakeanti	-	-	-	-
Arvonkorotusten peruutus	-2 681	-3 543	-	-
	191 539	194 220	-	-
Sidottu oma pääoma yhteensä	246 245	248 938	53 460	53 472
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahassto				
Pääoma 1.1.	151 413	141 897	162 321	162 263
Edellisen tilikauden voitosta	113 375	9 516	100 539	58
	264 788	151 413	262 860	162 321
Edellisten tilikausien voitto/tappio				
Pääoma 1.1.	73 480	30 450	-	-
Edellisen tilikauden voitosta/tappiosta	-44 872	43 030	-	-
	28 608	73 480	-	-
Edellisen tilikauden voitto/tappio	68 783	52 826	100 818	338
Takuupääomalle korkoa 6 %	-180	-180	-180	-180
Käyttörahasstoon	-113 375	-9 516	-100 538	-58
Edellisten tilikausien voittoon/tappioon	44 872	-43 030	-	-
Yleishyödyllisiin lahjoituksiin	-100	-100	-100	-100
	-	-	-	-
Tilikauden voitto/tappio	139 703	68 783	951	100 818
Vapaa oma pääoma yhteensä	433 099	293 676	263 811	263 139
Oma pääoma yhteensä	679 344	542 614	317 271	316 611
Arvonkorotusrahasto				
Käyttöomaisuuteen liittyvä	31 649	33 095	32 195	33 492
Sijoitusomaisuuteen liittyvä	15 085	13 651	13 265	11 980
Yhteensä	46 734	46 746	45 460	45 472
Pohjarahaston kartuttamiseen	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Vähemmistöosuus	-28	-28	-	-
Yhteensä	34 706	34 718	33 460	33 472
Vakuutusyhtiölain mukaan vain käyttöomaisuuteen liittyvää arvonkorotusrahastoa voi käyttää pohjarahaston kartuttamiseen.				
Yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset takuuosuuslajeista				
Takuupääoma on 3 milj. mk ja se jakautuu kolmeen nimellisarvoltaan 1 milj. markan määräiseen takuuosuuteen, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet yhtiössä.				

20. Varaukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Kertynyt poistoero				
Kalusto	77	-	77	-
Rakennukset	36 956	27 284	29 411	19 336
Kertynyt poistoero yhteensä 31.12.	37 033	27 284	29 488	19 336
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus				
Varaus 1.1.	3 600	6 000	3 600	4 800
Vähennys	-	-1 200	-	-1 200
Konsernin kokoonpanon muutos	-	-1 200	-	-
Varaus 31.12.	3 600	3 600	3 600	3 600
Siirtymävaraus				
Varaus 1.1.	-	9 787	-	-
Konsernin kokoonpanon muutos	-	-9 787	-	-
Varaus 31.12.	-	-	-	-
Asuintalovaraus				
Varaus 1.1.	1 621	1 246	-	-
Lisäys/vähennys	-531	375	-	-
Varaus 31.12.	1 090	1 621	-	-
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä 31.12.	4 690	5 221	3 600	3 600

21. Vakuutusmaksuvastuu

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Vakuutusmaksuvastuusta on vähennetty vakuutusten aktivoituja hankintamenoja (zillmeeraus)				
Henkivakuutus	14 051	30 668	14 051	30 668
Eläkevakuutus	34 338	38 277	34 338	38 277
	48 389	68 945	48 389	68 945
Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy siirtovastuun täydennyserä	848	1 482	848	1 482

22. Velat

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Velat konserniyrityksille				
Muut velat	1 008	-	15 718	9 977
Velat osakkuusyrityksille				
Jälleenvakuutustoiminnasta	120	400	120	400
Lainat rahoituslaitoksilta	-	23 159	-	10 826
Eläkelainat	-	171 032	-	171 032
Muut velat	42 187	14 070	30 064	14 070
Yhteensä	42 307	208 661	30 184	196 328
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	13 268	8 643	952	2 291
Eläkelainat	110 656	118 985	110 656	118 985
Muut velat	850	2 323	624	795
Yhteensä	124 774	129 951	112 232	122 071

23. Vakuudet ja vastuusitoumukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Kiinteistökiinnitykset				
Omien velkojen vakuudeksi	9 587	11 825	2 658	2 784
Yhteisyritysten velkojen vakuudeksi	-	3 590	-	-
Omiin tontteihin liittyvien velvoitteiden vakuudeksi	-	669	-	-
	9 587	16 084	2 658	2 784
Kiinnityksiä vastaavat omat velat	7 731	9 788	1 475	1 645
Takaukset				
Omien velkojen vakuudeksi	40 951	-	9 882	-
Konserniyritysten velkojen vakuudeksi	-	-	31 069	-
Yhteisyritysten velkojen vakuudeksi	27 000	-	27 000	-
	67 951	-	67 951	-
Pantteja vastaavat omat ja yhteisyritysten velat	67 951	-	9 882	-
Yhteisvastuumäärä				
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen yhtiö on muiden Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj:n velvollisuusryhmän jäsenten kanssa yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilittävistä arvonlisäveroista				
Osakkuusyritykset	4 155	17 285	4 155	17 285
Muut yritykset	8 838	-	8 826	-
	12 993	17 285	12 981	17 285
Muut sitoumukset				
Sitouduttu merkitsemään Venture Capital -sijoitustoimintaa harjoittavien kommandiittiyhtiöiden yhtiöosuuksia	75 157	18 555	75 157	18 555

24. Vakavaraisuus

	Konserni		Emoyhtiö	
	1998	1997	1998	1997
Toimintapääoma				
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	679 065	542 334	316 991	316 332
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	41 723	32 506	33 088	22 936
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	7 570 159	4 090 941	7 904 118	4 290 119
Muut erät	-6 664	-7 787	-64 733	-7 787
Yhteensä	8 284 283	4 657 994	8 189 464	4 621 600
Tasoituspääoma				
Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuvetkaan sisältyvä tasoituspääoma	215 395	235 381	215 395	235 381
Vähemmistöosuus	5 839	5 873	-	-
Vakavaraisuuspääoma	8 505 517	4 899 248	8 404 859	4 856 981
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 4 §:n toimintapääomavaatimus	461 729	447 572	461 729	447 572
Vakavaraisuuspääoma suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuvetkaan vähennettynä tasoituspääomalla ja 75 %:lla sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvetasta	94 %	56 %	93 %	56 %
Vuonna 1996		31 %		47 %
Vuonna 1995		24 %		34 %
Vuonna 1994		29 %		43 %

Helsingissä 12. päivänä maaliskuuta 1999

Iiro Viinanen

Pirkko Alitalo

Jorma Hämäläinen

Eino Halonen

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Suomen varsinaiselle yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Suomen kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT-yhteisö SVH Pricewaterhouse Coopers Oy on vastannut valvontatilitarkastuksesta ja antanut siitä erillisen kertomuksen.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien sosiaali- ja terveysministeriön määräysten ja muiden säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 26. päivänä maaliskuuta 1999

SVH Pricewaterhouse Coopers Oy
KHT-yhteisö
Juha Wahlroos
KHT

Tauno Haataja
KHT

Leena Rajala
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvosto on tutustunut Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Suomen tilinpäätökseen ja siihen liittyvään konsernitilinpäätökseen vuodelta 1998 sekä tilintarkastuskertomukseen eikä ole havainnut niissä seikkoja, jotka antaisivat aihetta huomautuksiin. Hallintoneuvosto puoltaa tämän vuoksi tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista ja yhtyy hallituksen ehdotukseen voiton käyttämisestä.

Helsingissä maaliskuun 30. päivänä 1999

Hallintoneuvoston puolesta:

Oiva Savela
hallintoneuvoston puheenjohtaja

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ SUOMI

(Lisäksi viitataan sivuun 35)

Hallintoneuvosto

Oiva Savela (* 1936)
ekonomi,
puheenjohtaja

Jarmo Rantanen (* 1944)
Tampereen kaupunginjohtaja,
varapuheenjohtaja

Edward Andersson (* 1933)
professori

Eija Hakala (* 1936)
sairaanhoidonopettaja

Ritva Heinonen (* 1942)
aluejohtaja

Helinä Hintikka (* 1948)
lastenohjaaja

Pekka Jokinen (* 1934)
yleislääketieteen erikoislääkäri

Kari Kaunismaa (* 1954)
rehtori

Henrix Lax (* 1946)
kansanedustaja

Lauri Merivirta (* 1945)
erikoiseläinlääkäri

Pirkko Paldanius (* 1938)
lehtori

Tuula Partanen (* 1952)
johtava hoitaja

Sirkka Reko (* 1938)
rehtori

Esko Riepula (* 1941)
Lapin yliopiston rehtori

Kaarlo L. Ståhlberg (* 1933)
hövioikeudenpresidentti

Jouni J. Särkijärvi (* 1948)
ylijohtaja

Sakari Valli (* 1936)
lehtori

Sirkka-Liisa Vehviläinen (* 1947)
voimistelunopettaja

Ilona Wessman (* 1947)
markkinointisihteeri

Jukka Vihriälä (* 1945)
kansanedustaja

Esko Väyrynen (* 1935)
rovasti

Hallitus

Iiro Viinanen (* 1944)
puheenjohtaja

Pirkko Alitalo (* 1949)
varapuheenjohtaja

Jorma Hämäläinen (* 1937)
toimitusjohtaja

Hannu Ketola (* 1947)
31.12.1998 saakka

Eino Halonen (* 1949)
1.1.1999 alkaen

Tilintarkastajat

SVH Pricewaterhouse Coopers Oy
tilintarkastaja ja valvontatilintarkastaja
KHT-yhteisön päävastuullinen
tilintarkastaja

Juha Wahlroos
kauppatieteiden maisteri, KHT

Tauno Haataja
kauppatieteiden maisteri, KHT,
tilintarkastaja ja valvontatilintarkastajan sijainen

Leena Rajala,
ekonomi, KHT
tilintarkastaja

Sari Airola
ekonomi, KHT
varatilintarkastaja

Marja-Terttu Sotka,
kauppatieteiden maisteri, KHT
varatilintarkastaja

Sirkku Valkjärvi,
ekonomi, KHT
varatilintarkastaja

Hallintoelimissä 30.3.1999 tehdyt päätökset

1. Hallintoneuvoston kokouksessa 30.3.1999 klo 9.00 yhtiön hallitus, johon kuuluivat Iiro Viinanen puheenjohtajana, Pirkko Alitalo varapuheenjohtajana sekä Eino Halonen ja Jorma Hämäläinen jäseninä, jätti välittömästi paikkansa hallintoneuvoston käytettäväksi, ja toimitusjohtaja Jorma Hämäläinen pyysi eroa. Toimitusjohtaja Hämäläisen irtisanomisaika päättyy 30.5.1999.
2. Ylimääräinen yhtiökokous 30.3.1999 klo 16.00 teki seuraavan päätöksen:
Uusi hallitus ja uusi toimitusjohtaja jatkavat vakuutuskannan siirron ja muiden vaihtoehtojen valmistelua vakuutuksenottajien etujen mukaisesti. Ehdotus on tuotava viivyttelöttä, mutta kuitenkin tämän vuoden aikana hallintoelinten käsittelyyn.
3. Hallintoneuvosto päätti kokouksessaan 30.3.1999 klo 18.15 nimittää seuraavat henkilöt hallituksen jäseniksi 1.4.1999 lukien:
Oiva Savela, puheenjohtaja
Jarmo Rantanen, varapuheenjohtaja
Edward Andersson
Esko Väyrynen
Kyseiset henkilöt erosivat hallintoneuvoston jäsenyydestä 1.4.1999 lukien. Hallintoneuvosto valitsi puheenjohtajakseen Kaarlo L. Ståhlbergin ja varapuheenjohtajakseen Sirkka-Liisa Vehviläisen 1.4.1999 lukien.

I vaalipiiri

Ulla Aittokoski,
farmaseutti,
Vantaa; 1995-2000
Eero Akaan-Penttilä,
kansanedustaja
lääketieteen tohtori,
Espoo; 1994-2003
Tuulikki Juusela,
valtiotieteen
kandidaatti,
toimitusjohtaja,
Helsinki; 1997-2006
Eeva Kuuskoski,
lastenlääkäri,
pääsihteeri,
Helsinki; 1979-1991,
1994-2003
Jarmo Leppiniemi,
professori,Helsinki;
1997-2006
Aila-Marja Lipponen,
toimittaja,Helsinki;
1997-2006
Pauliina Lunna,
yrittäjä,
Espoo; 1997-2006
Martin Meinander,
professori,
Helsinki; 1996-2000
Ekku Peltomäki,
valaistustaiteilija,
Espoo; 1994-2003
Anssi Rauramo,
liikuntajohtaja,
Helsinki; 1991-2000
Suvi Rihtniemi,
diplomi-insinööri,
Helsinki; 1982-2000
Anni Sovala,
käsityönopettaja,
Helsinki; 1994-2003
Pär Stenbäck,
valtiotieteen maisteri,
Espoo; 1997-2006
Riitta Suominen,
MAT,
Helsinki; 1994-2003
Kaarina Suonperä,
MAT,
Vantaa; 1997-2006
Jouko Tyyri,
kirjailija,Helsinki;
1998-2000

II vaalipiiri

Mårten Brenner,
professori,
Turku; 1967-1973,
1982-2000
Raili Engdahl,
toimitusjohtaja,
Turku; 1994-2003
Kaija Hartiala,
lastenlääkäri,
Turku; 1997-2006
Liisa Hilpelä,
filosofian maisteri,
Helsinki; 1982-2000
Jaakko Hirttiö,
prosessimies,
Pori; 1997-2006
Liisa Hyssälä,
kansanedustaja,
Lieto; 1997-2006
Timo Järvilahti,
agronomi,
Halikko; 1994-2003
Ilkka Kanerva,
kansanedustaja,
Turku; 1997-2006
Outi Kempainen,
terveyskeskuspsykologi,
Mäntsälä; 1994-2003
Jaana Laitinen-Pesola,
puheenjohtaja,
Pori; 1991-2000
Tuula Piekkä,
myyntineuvottelija,
Turku; 1998-2006
Virpa Puisto,
kansanedustaja,
Turku; 1991-2000
Rauno U. Saari,
valtiosihteeri,
Raisio; 1994-2003
Veikko Salminen,
toimitusjohtaja,
Lohja; 1996-2000
Jukka Tuori,
agronomi,
Huittinen; 1994-2003

III vaalipiiri

Sirpa Antila, kirurgi,
Jyväskylä; 1997-2006
Juha Karpio,
kansanedustaja,
Jyväskylä; 1994-2003
Riitta Koskinen,
hammaslääkäri,
Tampere; 1997-2006
Paula Kurki-Suonio,
asianajaja,
Lahti; 1997-2006
Kalevi Lauslahti,
professori, Tampere;
1982-2000
Harri Lintumäki,
käräjätuomari,
Hämeenlinna;
1997-2006
Timo P. Nieminen,
talousjohtaja,
Tampere; 1995-2003
Arja Ojala,
erityisopettaja,
Tampere; 1991-2000
Reino Ojala,
toiminnanjohtaja,
Nokia; 1988-2006
Irmeli Takala,
lääketieteen lisensiaatti,
Tampere; 1991-2000
Riitta Tarvainen,
emäntä,
Hauho; 1991-2000
Ritva Vastamäki,
apulaissyliä lääkäri,
Forssa; 1985-2003
Jyrki Widgren,
paikallisjohtaja,
Lahti; 1996-2003

IV vaalipiiri

Markku Häkkänen,
varatuomari,
Mäntyharju;
1998-2006
Ilona Hämäläinen,
johtava yleinen
oikeusavustaja,
Kuopio; 1994-2003
Pentti Hänninen,
kelloseppä,
Ilomantsi; 1991-2000
Kari Ikävälko,
metsänhoitaja,
Kouvola; 1994-2003
Markku Jaatinen,
kaupunginjohtaja,
Kuopio; 1997-2000
Pekka Kantanen,
pankinjohtaja,Kuopio;
1997-2006
Erkki Kukkonen,
rehtori,Kuopio;
1997-2000
Erkki Lintunen,
kirkkoherra,
Värtsilä; 1988-2006
Jukka Pulkkinen,
apulaiskaupungin-
johtaja,
Kuopio; 1997-2006
Jorma Tuure,
agrologi,
Parikkala; 1999-1999
Marja-Liisa Tykkyläinen,
kansanedustaja,
Kuopio; 1994-2003
Maija Uosukainen,
emäntä,
Elimäki; 1991-2000
Hannele Viljakainen,
sairaanhoidonopettaja,
Anjalankoski;
1995-2003
Matti Vähänäkki,
kansanedustaja,
Hamina; 1991-2000

V vaalipiiri

Juhani Alaranta,
pastori,
Merijärvi; 1979-2006
Marja-Leena Hirvonen,
terveydenhoitaja,
Raahe; 1998-2003
Riitta Jouppila,
lääketieteen tohtori,
Oulu; 1982-2000
Rauno Mäkelä-Lammi,
insinööri,
Jalasjärvi; 1998-2000
Paavo Mölläri,
opettaja,
Rovaniemi;
1976-1985, 1992-2003
Antti Niemi-Aro,
talouspäällikkö,
Kauhajoki; 1991-2003
Jouni Niva,
toimitusjohtaja
Rovaniemi; 1997-2006
Matti Nuolivirta,
kaupunkineuvos,
Seinäjäki; 1998-1999
Leena Piikivi,
ylilääkäri
Oulu; 1994-2003
Maija Rask,
kansanedustaja,
Kemi; 1991-2000
Tellervo Renko,
opetusneuvos,
Helsinki; 1980-1988,
1994-2003
Petri Salo,
kansanedustaja,
Alahärmä; 1997-2006
Voitto Savela,
pääsihteeri,Kempele;
1982-2000
Jussi Sillanpää,
kunnallisneuvos,
Kauhajoki; 1991-2000
Kyösti Virrankoski,
Euroopan
parlamentin jäsen,
Kauhava; 1997-2006
Eeva Ylihurula,
perheasiain neuvottelu-
keskuksenjohtaja,
Rovaniemi; 1991-2000
Jorma Yypänaho,
toimitusjohtaja
Oulu; 1997-2006